

Αριθμός 149/2015

**ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ**

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του την 1η Μαρτίου 2013, με την εξής σύνθεση: Κ. Μενουδάκος, Πρόεδρος, Ν. Ρόζος, Μ. Βηλαράς, Αικ. Σακελλαροπούλου, Δ. Αλεξανδρής, Μ.Ε. Κωνσταντινίδου, Π. Ευστρατίου, Ε. Νίκα, Ι. Γράβαρης, Ε. Αντωνόπουλος, Σπ. Μαρκάτης, Α. Ντέμσις, Φ. Ντζίμας, Σπ. Χρυσικοπούλου, Ηρ. Τσακόπουλος, Β. Καλαντζή, Μ. Σταματελάτου, Ε. Κουσιουρή, Ο. Ζύγουρα, Κ. Κουσούλης, Θ. Αραβάνης, Κ. Πισπιρίγκος, Α. Χλαμπέα, Δ. Μακρής, Μ. Πικραμένος, Τ. Κόμβου, Β. Αναγνωστοπούλου-Σαρρή, Σύμβουλοι, Σ. Βιτάλη, Ρ. Γιαννουλάτου, Δ. Βασιλειάδης, Πάρεδροι. Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Θ. Αραβάνης και Μ. Πικραμένος, καθώς και η Πάρεδρος Ρ. Γιαννουλάτου μετέχουν ως αναπληρωματικά μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 2 του ν. 3719/2008. Γραμματέας η Μ. Παπασαράντη.

Για να δικάσει την από 16 Μαΐου 2007 αίτηση:

του Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία "ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ", που εδρεύει στον Πειραιά (οδός Νοταρά αρ. 71), ο οποίος παρέστη με την δικηγόρο Ελένη Παπαευαγγέλου (Α.Μ. 13715), που νομιμοποιήθηκε στην πρώτη επ' ακροατηρίου συζήτηση,

κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Κότσικα αρ. 1Α), η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Βασ. Τουντόπουλο (Α.Μ. 20609), που τον διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο.

Η πιο πάνω αίτηση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της υπ' αριθμ. 126/2009 παραπεμπτικής

αποφάσεως του Β' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, προκειμένου να επιλύσει η Ολομέλεια τα ζητήματα που αναφέρονται στην απόφαση.

Με την αίτηση αυτή ο αναιρεσείων Σύλλογος επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 1027/2007 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της παραπεμπτικής αποφάσεως, η οποία επέχει θέση εισηγήσεως από τον Εισηγητή, Σύμβουλο Ι. Γράβαρη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε την πληρεξούσια του αναιρεσείοντος Συλλόγου, η οποία ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο της αναιρεσίβλητης Επιτροπής Ανταγωνισμού, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, πριν από τη διάσκεψη του Δικαστηρίου για την παρούσα υπόθεση, αποχώρησε λόγω συμπληρώσεως του ορίου ηλικίας ο Πρόεδρος Κ. Μενουδάκος, ο οποίος είχε προεδρεύσει της συνθέσεως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της υποθέσεως. Κατόπιν αυτού, αναπληρώθηκε κατά τη διάσκεψη από τον αρχαιότερο της συνθέσεως Αντιπρόεδρο Ν. Ρόζο, αντιστοίχως δε, ο Σύμβουλος Θ. Αραβάνης, αναπληρωματικό έως τότε μέλος της συνθέσεως, μετέσχε της διασκέψεως ως τακτικό μέλος. (Άρθρο 26 ν. 3719/2008, πρακτικό διασκέψεως της Ολομελείας του Δικαστηρίου 16/2014). Εξ άλλου, λόγω κωλύματος, κατά την ως άνω διάταξη, της Συμβούλου Β. Καλαντζή, τακτικού μέλους της συνθέσεως, έλαβε αντ' αυτής μέρος στη διάσκεψη, ως τακτικό μέλος, ο μέχρι τότε δεύτερος αναπληρωματικός της συνθέσεως Σύμβουλος Μ.

Πικραμένος. (βλ. ανωτ. πρακτικό της Ολομελείας).

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η αναίρεση της 1027/2007 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία απορρίφθηκε προσφυγή του αναιρεσείοντος οδοντιατρικού συλλόγου κατά της 292/IV/12.9.2005 αποφάσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Με την απόφασή της αυτή, η Επιτροπή, μεταξύ άλλων, είχε διαπιστώσει ότι ο αναιρεσείων, προσδιορίζοντας τα κατώτατα όρια αμοιβών των οδοντιατρικών πράξεων των μελών του, περιόριζε τον ανταγωνισμό στην αγορά παροχής οδοντιατρικών υπηρεσιών κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977, και τον είχε, κατόπιν αυτού, υποχρεώσει να παύσει την παράβαση και να την παραλείψει στο μέλλον.

3. Επειδή, με την 126/2009 απόφαση του Β' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, η υπόθεση παραπέμφθηκε, λόγω σπουδαιότητας, στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, εκτός από το λόγο αναίρεσεως περί παραβάσεως ουσιώδους τύπου από το διοικ. εφετείο (μη κοινοποίηση της προσφυγής στον Υπουργό Υγείας), ο οποίος (λόγος) απορρίφθηκε με οριστική κρίση της ως άνω αποφάσεως (σκέψεις 5, 17 και διατακτικό).

4. Επειδή, η καθ' ης η κρινόμενη αίτηση Επιτροπή Ανταγωνισμού, από την ανωτέρω απόφαση της οποίας προκλήθηκε η ένδικη διαφορά, και η οποία υπήρξε ο νικήσας διάδικος στη δίκη επί της οποίας εκδόθηκε η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, νομιμοποιείται παθητικώς στην παρούσα δίκη και νομίμως παρέστη ως αναιρεσίβλητη κατά τη συζήτηση της υποθέσεως, αρχικά ενώπιον του Τμήματος και ήδη ενώπιον της Ολομελείας. (Άρθρα 8 παρ. 1, 14 παρ. 1 και 15 παρ.1 ν. 703/1977, όπως ισχύουν εν προκειμένω, καθώς και άρθρο 10 παρ. 9 ν. 3373/2005, Α' 188/2.8.2005).

5. Επειδή, στα άρθρα 35 και 36 του π.δ. 18/1989 προβλέπεται η καταβολή τελών και παραβόλου κατά τη διαδικασία εν γένει ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Στο δε άρθρο 31 του ν. 703/1977 για την

προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού (Α'278), ορίζονται, υπό τον τίτλο «Τέλη», τα ακόλουθα: «1. [...] 2. Η προσφυγή, η αίτηση αναίρεσης, η ανακοπή, η αίτηση αναθεώρησης και η παρέμβαση που ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου στα διοικητικά δικαστήρια [...] πρέπει, με την ποινή του απαραδέκτου, να συνοδεύονται από γραμμάτιο καταβολής παραβόλου τριάντα χιλιάδων (30.000) δραχμών και γραμμάτιο καταβολής τελών συζητήσεως δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών [...] [ποσά που «αναπροσαρμόστηκαν» σε 300 και 100 ευρώ, αντιστοίχως, με το ισχύον κατά τον κρίσιμο χρόνο άρθρο 26 παρ. 9 του ν. 3373/2005 (Α' 188)]. Από την υποχρέωση αυτή απαλλάσσεται το Δημόσιο». Εξ άλλου, στην παράγραφο 4 του άρθρου 28 του ν. 2579/1998 (Α' 31) ορίζονται τα εξής: «Οι διατάξεις των άρθρων 11 του κανονιστικού διατάγματος της 26 Ιουνίου – 10 Ιουλίου 1944 "Περί Κώδικος των νόμων περί δικών του Δημοσίου" και 22 παρ. 4 του ν. 1868/1989 (ΦΕΚ Α' 230), έχουν εφαρμογή και επί των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.). Τα πρόσωπα αυτά απαλλάσσονται, όπως και το Δημόσιο, από την υποχρέωση καταβολής οποιουδήποτε παραβόλου, τέλους, ενσήμου ή εισφοράς για την άσκηση ή την εκδίκαση αγωγών, ενδίκου μέσου ή βοηθήματος, ή για τη διενέργεια οποιασδήποτε δικαστικής ή διαδικαστικής πράξης, ενώπιον όλων των δικαστηρίων ή δικαστικών ή άλλων αρχών».

6. Επειδή, από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι αιτήσεις αναίρεσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας επί διαφορών ελεύθερου ανταγωνισμού υπόκεινται στο παράβολο και τα τέλη που προβλέπονται στην εφαρμοστέα επί των διαφορών αυτών ειδική διάταξη του άρθρου 31 παρ. 2 του ν. 703/1977 (ΣτΕ, Ολομ., 1852/2009)· ότι, από την εν λόγω υποχρέωση απαλλάσσεται, σύμφωνα με την ίδια διάταξη, το Δημόσιο· και ότι, η απαλλαγή αυτή, κατά τη γενική και αδιάστικτη διατύπωση του άρθρου 28 παρ. 4 του ν. 2579/1998, επεκτείνεται σε όλα ανεξαιρέτως τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Νομίμως, συνεπώς, ασκείται χωρίς καταβολή τελών και παραβόλου η

κρινόμενη αίτηση από τον αναιρεσείοντα οδοντιατρικό σύλλογο, ο οποίος αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (άρθρο 2 παρ. 1 ν. 1026/1980, Α'48). τούτο δε, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι, κατά την πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού και την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έχει ενεργήσει στην επίδικη περίπτωση ως «ένωση επιχειρήσεων», υπό την έννοια του δικαίου του ανταγωνισμού, και όχι κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας.

7. Επειδή, στο άρθρο 8 του ν. 703/1977, όπως ίσχυε εν προκειμένω μετά την τροποποίησή του με τις διατάξεις των άρθρων 9 του ν. 2741/1999 (Α' 199), 1 του ν. 2837/2000 και 19 του ν. 2941/2001 (Α' 201), πριν δε από την τροποποίησή του με το άρθρο 10 του ν. 3373/2005, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Συνιστάται Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή. Τα μέλη της απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους δεσμεύονται μόνο από το νόμο και τη συνείδησή τους. [...] 3. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι εννεαμελής και απαρτίζεται από: α. έναν σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, εν ενεργεία ή μη, ή έναν πρώην ανώτατο δικαστή της πολιτικής ή διοικητικής δικαιοσύνης, β. από έναν εκπρόσωπο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.), του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου (Ε.Σ.Ε.Ε.) και της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών και Εμπόρων Ελλάδας (ΓΕ.Σ.Ε.Β.Ε.) με τους αναπληρωτές τους [...] γ. ένα μέλος Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι., με ειδίκευση στο δίκαιο του ανταγωνισμού, δ. ένα μέλος Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι., με ειδίκευση και εμπειρία στα οικονομικά θέματα της πολιτικής ανταγωνισμού, ε. δύο πρόσωπα αναγνωρισμένου κύρους με εμπειρία σε θέματα δημοσίου και κοινοτικού οικονομικού δικαίου, καθώς και σε θέματα πολιτικής ανταγωνισμού. [...] 4. Χρέη εισηγητή ασκεί ο αρμόδιος κατά περίπτωση Διευθυντής ή ο Τμηματάρχης που τον αναπληρώνει, επικουρούμενος από τον εισηγητή ή τους εισηγητές της υπόθεσης που

συζητείται κάθε φορά. Χρέη Γραμματέα της Επιτροπής εκτελεί υπάλληλος της Γραμματείας της. 5. [...] 10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται μετά από εισήγηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, θεσπίζεται Κανονισμός Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Με τον Κανονισμό ρυθμίζονται η εσωτερική λειτουργία, ο τρόπος διαχείρισης των πόρων της Επιτροπής, τα κωλύματα και η εξαίρεση του Προέδρου, των μελών και του Γραμματέα της, η προδικασία και διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, η κατάρτιση, δημοσίευση και κοινοποίηση των αποφάσεών της, η παροχή αντιγράφων ή αποσπασμάτων των αποφάσεων ή γνωμοδοτήσεών της και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. 11. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί [...] να καθορίσει την κατά τετραμελή τμήματα λειτουργία της [...] 12. Η Επιτροπή συνεδριάζει νόμιμα, εφόσον μετέχουν στη συνεδρίαση [...], αποφασίζει δε κατά πλειοψηφία [...] Τα τμήματα της Επιτροπής [...] συνεδριάζουν νόμιμα, εφόσον μετέχουν στη συνεδρίαση [...] 14. Κατά την ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού συζήτηση [...] μπορούν να παρίστανται [...] οι επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων κατά των οποίων κινήθηκε η ενώπιον της Επιτροπής [...] διαδικασία, οι οποίες καλούνται προς τούτο τριάντα (30) ημέρες πριν τη συζήτηση. [...] 15. Οι αποφάσεις και οι γνωμοδοτήσεις [...] κοινοποιούνται με επιμέλεια της Γραμματείας [...]. Ακολούθως, στο άρθρο 8β του εν λόγω νόμου, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 2296/1995, ορίζεται ότι «Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι αρμόδια για την τήρηση των διατάξεων του παρόντος» (παρ. 1) και ότι, μεταξύ άλλων, «Απειλεί και επιβάλλει τα πρόστιμα, τις χρηματικές ποινές και τις άλλες κυρώσεις, όπως ορίζεται στις διατάξεις των άρθρων [...] 9 παρ. 1 [...]» (παρ. 2). Κατά δε την τελευταία αυτή διάταξη (του άρθρου 9 παρ. 1, όπως ίσχυε τον κρίσιμο χρόνο μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 4 παρ. 6 του ανωτέρω ν. 2296/1995), «1. Η Επιτροπή

Ανταγωνισμού, αν διαπιστώσει [...] παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 [...] μπορεί με απόφασή της: α) να απευθύνει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων συστάσεις να παύσουν την παράβαση, β) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να παύσουν την παράβαση και να παραλείψουν αυτή στο μέλλον, γ) να απειλήσει πρόστιμο ή χρηματική ποινή ή και τα δύο στην περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης, δ) να θεωρήσει ότι κατέπεσε το πρόστιμο ή η χρηματική ποινή ή και τα δύο, όταν με απόφασή της βεβαιώνεται η συνέχιση ή επανάληψη, ε) να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. 2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης. [...]». Εξ άλλου, κατ' εξουσιοδότηση του ανωτέρω άρθρου 8 παρ. 10 του ν. 703/1977 εκδόθηκε η 963/2001 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Ανάπτυξης (Β' 361), η οποία αποτελούσε κατά τον κρίσιμο χρόνο τον «Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού», ρυθμίζοντας, ειδικότερα, τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής.

8. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος, «Ύστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων, με ειδική εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όριά της. Εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, «ειδικότερα θέματα», για τη ρύθμιση των οποίων επιτρέπεται η νομοθετική

εξουσιοδότηση σε άλλα πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας όργανα της Διοικήσεως, αποτελούν μερικότερες περιπτώσεις θεμάτων που ρυθμίζονται ήδη, σε γενικό έστω, αλλά πάντως ορισμένο πλαίσιο, στο ίδιο το κείμενο του τυπικού νόμου (ΣτΕ 2815/2004, Ολ., κ.ά.). Δεδομένου, συνεπώς, ότι, κατά τα εκτιθέμενα στην προηγούμενη σκέψη, διατάξεις με συγκεκριμένες ρυθμίσεις για τη λειτουργία της Επιτροπής Ανταγωνισμού και τη διαδικασία ενώπιόν της περιέχονται στον ίδιο το ν. 703/1977, ιδίως στο άρθρο 8 αυτού, εγκύρως παρεσχέθη με την παράγραφο 10 του ίδιου άρθρου η εξουσιοδότηση προς περαιτέρω, ειδικότερη ρύθμιση των θεμάτων αυτών με υπουργική απόφαση (ΣτΕ, Ολομ., 1300/2011), τούτου δε παρέπεται ότι νομίμως εκδόθηκε, με τη μορφή αυτή, ο πιο πάνω Κανονισμός Λειτουργίας της Επιτροπής.

9. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του προαναφερόμενου ν. 703/1977, «Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής ενηρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού ιδία δε αι συνιστάμεναι εις: α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) [...]». Κατά τις διατάξεις αυτές, ερμηνευόμενες υπό το φως του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, στην έννοια της «επιχειρήσεως» υπάγεται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αποτελεί φορέα οικονομικής δραστηριότητας, τουτέστιν που ασκεί δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά, ανεξάρτητα από το νομικό του καθεστώς και τον τρόπο χρηματοδότησής του. Εξ άλλου, μια επαγγελματική οργάνωση μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να αποτελεί «ένωση επιχειρήσεων» κατά την έννοια του άρθρου 1 του ανωτέρω νόμου, ακόμη και εάν τελεί υπό καθεστώς δημοσίου δικαίου. Μια απόφαση δε επαγγελματικής οργάνωσης, η οποία εναρμονίζει τις αμοιβές επιχειρήσεων - μελών της σύμφωνα με σχετικούς πίνακες

κατώτατων ορίων αμοιβών, έχει ως συνέπεια τον περιορισμό του ανταγωνισμού και εμπίπτει, κατ' αρχήν, στο άρθρο 1 του ν. 703/1977. Μια τέτοια απόφαση μπορεί, μολαταύτα, να μην εμπίπτει στο άρθρο 1 του εν λόγω νόμου, εφ' όσον η οργάνωση αυτή έχει κανονιστική εξουσία στο συγκεκριμένο τομέα, απαρτίζεται κατά πλειοψηφία από εκπροσώπους της δημόσιας εξουσίας, και η απόφαση λαμβάνεται με κριτήρια δημοσίου συμφέροντος· ή, σε περίπτωση που η επαγγελματική οργάνωση δεν απαρτίζεται κατά πλειοψηφία από εκπροσώπους της δημόσιας εξουσίας, εφ' όσον τα μέλη της μπορούν να χαρακτηρισθούν ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες των οικείων επιχειρηματιών, υποχρεούμενοι από τη διάταξη που τους παρέχει τη σχετική εξουσιοδότηση, να καθορίζουν τους πίνακες αμοιβών λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνον τα συμφέροντα των επιχειρήσεων, αλλά και το γενικό συμφέρον (βλ. αποφάσεις Δ.Ε.Κ. της 12.9.2000 στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-180/98 έως C-184/98, Δ.Ε.Κ. της 19.2.2002 στην υπόθεση C-35/99, Δ.Ε.Κ. της 18.6.1998 στην υπόθεση C-35/96, Δ.Ε.Κ. της 19.2.2002 στην υπόθεση C-309/99, Π.Ε.Κ. της 30.3.2000 στην υπόθεση T-513/93, Π.Ε.Κ. της 28.3.2001 στην υπόθεση T-144/99 κ.ά.).

10. Επειδή, οι οδοντίατροι, υπό την ιδιότητά τους ως ανεξάρτητων οικονομικών μονάδων, παρέχουν υπηρεσίες στη σχετική αγορά (οδοντιατρικών υπηρεσιών), λαμβάνοντας αμοιβή από τους ασθενείς τους και αναλαμβάνοντας τους οικονομικούς κινδύνους σχετικά με την άσκηση της δραστηριότητάς τους. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι οδοντίατροι ασκούν, κατά τα προεκτεθέντα, οικονομική δραστηριότητα και, επομένως, αποτελούν «επιχειρήσεις» κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι ρυθμίζεται η άσκηση του επαγγέλματός τους (πρβλ. την ανωτέρω απόφαση Δ.Ε.Κ. της 12.9.2000 στις υποθέσεις C-180/98 έως C-184/98). Εξ άλλου, σύμφωνα με τα άρθρα 2 (παρ. 1), 3 και 4 παρ. 1 του ν. 1026/1980, ο αναιρεσιών Οδοντιατρικός Σύλλογος έχει υποχρεωτικώς ως μέλη όλους τους οδοντιάτρους που είναι

επαγγελματικά εγκατεστημένοι στην περιφέρειά του (το νομό στον οποίον εδρεύει και του οποίου φέρει το όνομα), αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, έχει δε ως σκοπούς, μεταξύ άλλων, τη μέριμνα για τη διατήρηση της αξιοπρέπειας των οδοντιάτρων και την υποστήριξη των επαγγελματικών τους συμφερόντων. Υπό τα δεδομένα αυτά, εν όψει και των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη, ο αναιρεσείων σύλλογος, ως επαγγελματική ένωση οδοντιάτρων οι οποίοι συνιστούν «επιχειρήσεις» κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 703/1977, αποτελεί «ένωση επιχειρήσεων» κατά την ίδια διάταξη και, συντρεχουσών και των λοιπών προϋποθέσεων, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της· τούτο δε, ανεξάρτητα από την ιδιότητά του ως νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και την εντεύθεν κρατική εποπτεία επ' αυτού (άρθρα 43, 74, 76 ν. 1026/1980), καθώς και από το γεγονός ότι έχει, μεταξύ άλλων, και σκοπούς αναγόμενους στην προστασία εν γένει της δημόσιας υγείας. (ανωτ. άρθρο 3 ν. 1026).

11. Επειδή, στον αν. ν. 1565 της 11/14.1.1939 «Περί κώδικος ασκήσεως του ιατρικού επαγγέλματος» (Α' 16) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Άρθρον 27. 1. Ο Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος συντάσσει δεοντολογικόν κανονισμόν των επαγγελματικών καθηκόντων και υποχρεώσεων του ιατρού, περιέχοντα και άλλους κανόνες ικανούς να περιφρουρήσωσιν την τιμήν και αξιοπρέπειαν του ιατρικού επαγγέλματος. 2. Ο δεοντολογικός κανονισμός, εγκρινόμενος διά του Υπουργού της Κρατικής Υγιεινής και Αντιλήψεως, τίθεται εν ισχύι διά Β. Διατάγματος [...]. Άρθρον 28. Εις την αρμοδιότητα του Υπουργού Κρατικής Υγιεινής και Αντιλήψεως, ως κατωτέρω καθορίζεται αύτη, υπάγονται τα της ρυθμίσεως της καταβλητέας εις τους ιατρούς αμοιβής, ως και τα αφορώντα εν γένει τας συνθήκας εργασίας των ιατρών ζητήματα. Άρθρον 29. 1. Δια Β.Δ/τος, εκδιδόμενου μετά γνωμάτευσιν του Ανωτάτου Υγειονομικού Συμβουλίου και γνώμην του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, εγκρίνεται πίναξ των καθ' έκαστον ιατρικών, ιατροδικαστικών υπηρεσιών και των οφειλομένων δι'

εκάστην τούτων αμοιβών. 2. Εντός των ορίων των εν τω κατά τ' ανωτέρω Β.Δ/τι οριζομένων αμοιβών, κανονίζεται η αμοιβή του ιατρού, αναλόγως των συνθηκών εκάστης περιπτώσεως, ιδία δε της φύσεως και των δυσχερειών της παρασχεθείσης συνδρομής, της περιουσιακής καταστάσεως του προς πληρωμήν υποχρέου, των τοπικών συνθηκών κλπ. Άρθρον 30. 1. Τα όρια των εν τω κατά το προηγούμενον άρθρον δημοσιευομένω πίνακι αμοιβών, δύναται δια την όλην ή μέρος της περιφερείας ιατρικού τινος συλλόγου να μεταβληθώσιν, ως προς πάσας ή τινας ιατρικάς πράξεις δι' Υπουργικής αποφάσεως, εκδιδομένης μετά γνωμάτευσιν του Ανωτάτου Υγειονομικού Συμβουλίου, προτάσει του οικείου Συλλόγου, υποβαλλομένη δια του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου. 2. Καθ' ας περιπτώσεις δεν πρόκειται περί ιατρικής συνδρομής εκ των εν τω Δ/τι οριζομένων, η αμοιβή κανονίζεται κατ' αναλογίαν επί τη βάσει άλλων εν τω πίνακι αναγραφομένων περιπτώσεων. Άρθρον 31. Η παρά του ιατρού λήψις κατωτέρας του εν εκάστη περιπτώσει και εν εκάστη περιφερεία ισχύοντος κατωτάτου ορίου ιατρικής αμοιβής ή μη λήψις ουδεμίας αμοιβής, ουδαμώς αντίκειται εις τας διατάξεις του παρόντος Νόμου εφ' όσον δεν γίνεται προς αθέμιτον ανταγωνισμόν και διαφήμισιν. [...] Άρθρον 119. Διά Β. Διαταγμάτων [...] δύναται να επεκτείνεται η εφαρμογή μέρους ή όλου των διατάξεων του παρόντος Νόμου [...] και επί των ασκούντων το οδοντοϊατρικόν επάγγελμα εν Ελλάδι [...]. Κατ' εξουσιοδότηση της τελευταίας αυτής διατάξεως εκδόθηκε το β.δ. της 22.4/4.5.1939 (Α' 178), με το άρθρο μόνο του οποίου ορίσθηκε ότι οι διατάξεις του ανωτέρω αν. νόμου, «εξαιρέσει των άρθρων 48 – 91 συμπεριλαμβανομένου και 95 – 109 συμπεριλαμβανομένου, επεκτείνονται και επί των ασκούντων το οδοντοϊατρικόν επάγγελμα εν Ελλάδι». Ακολούθως, κατ' εξουσιοδότηση του ως άνω άρθρου 27 παρ. 1 του εν λόγω αν. νόμου, εκδόθηκαν το β.δ. της 11.7/5.8.1950 «Περί Δεοντολογικού Κανονισμού Οδοντιάτρων» (Α' 167) και το β.δ. της 25.5/6.7.1955 «Περί Κανονισμού Ιατρικής Δεοντολογίας» (Α' 171). Από τα

διατάγματα αυτά, το δεύτερο, περί της ιατρικής δεοντολογίας, δεν εφαρμόζεται επί οδοντιάτρων, αφού, κατ' εξουσιοδότηση της ίδιας διατάξεως του άρθρου 27 του α.ν. περί ασκήσεως του ιατρικού επαγγέλματος, η ισχύς της οποίας επεκτάθηκε και στους οδοντιάτρους, συντάχθηκε ειδικά γι αυτούς ο πιο πάνω δεοντολογικός κανονισμός. Εξ άλλου, στο άρθρο 6 του εν λόγω Δεοντολογικού Κανονισμού Οδοντιάτρων ορίζεται ότι «Ο Οδοντίατρος οφείλει να μη υποβιβάζη το κατώτατον όριον της ισχυούσης οδοντιατρικής αμοιβής. [...]», στο δε άρθρο 14 του ίδιου Κανονισμού ορίζεται ότι «Ο Οδοντίατρος οφείλει να τηρή απαρεγκλίτως το εκάστοτε εγκεκριμένον τιμολόγιον» και ότι «Πάσα τυχόν εκ τούτου διαφορά μεταξύ Οδοντιάτρου και πελατών του γνωστοποιείται εις τον οικείον Σύλλογον, όστις διευθετεί ταύτην συμβιβαστικώς». Τέλος, με το άρθρο 51 του ανωτέρω ν. 1026/1980 ορίσθηκε ότι «Πειθαρχικόν παράπτωμα συνιστούν αι παραβάσεις των καθηκόντων και υποχρεώσεων των επιβαλλομένων εις τον οδοντίατρον εκ των διατάξεων του παρόντος νόμου, του Κανονισμού Οδοντιατρικής Δεοντολογίας, του Κανονισμού του οικείου Οδοντιατρικού Συλλόγου, ως επίσης και η μη τήρησις των αποφάσεων των Διοικητικών Συμβουλίων ως και των Γενικών Συνελεύσεων των κατά τόπους Οδοντιατρικών Συλλόγων. [...]», ενώ με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων του ίδιου νόμου ρυθμίζονται τα της επιβολής πειθαρχικών κυρώσεων από όργανα των συλλόγων αυτών.

12. Επειδή, με τις ανωτέρω εξουσιοδοτικές διατάξεις των άρθρων 28 και 29 του αν. ν. 1565/1939, όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο, καθιερώνεται, για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας, ρυθμιστική παρέμβαση του Κράτους, η οποία, διά του καθορισμού ανωτάτης ή και κατωτάτης τιμής των ιατρικών και οδοντιατρικών υπηρεσιών, αποβλέπει στην αποτροπή υπέρμετρης επιβάρυνσης του κοινού και στην εξασφάλιση της δυνατότητας σε περισσότερους να προσφεύγουν στις εν λόγω υπηρεσίες· αλλά και στη διασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών προϋποθέσεων ομαλής ασκήσεως της επαγγελματικής δραστηριότητας

των ιατρών και οδοντιάτρων σύμφωνα με τον προορισμό της, ο οποίος συνίσταται στην παροχή ιατρικών και οδοντιατρικών υπηρεσιών της ενδεδειγμένης επιστημονικώς στάθμης (ΣτΕ 671/2002, 368/1989). Οι οδοντιατρικοί σύλλογοι, εξ άλλου, παραδοσιακός τρόπος οργάνωσης «ελεύθερου επαγγέλματος», αναγορεύονται συνάμα σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν μορφή της καθ' ύλην αυτοδιοικήσεως, ασκώντας δημόσια εξουσία και εκδίδοντας διοικητικές πράξεις επί ζητημάτων για τα οποία ο νόμος τους έχει παραχωρήσει σχετική αρμοδιότητα, όπως τα αναγόμενα, κατά τ' ανωτέρω, στην ιατρική δεοντολογία. Αποφάσεις όμως των εν λόγω συλλόγων με τις οποίες καθορίζονται κατώτατα όρια αμοιβών δεν ανάγονται στην προσήκουσα, από δεοντολογικής απόψεως, άσκηση του οδοντιατρικού επαγγέλματος ούτε λαμβάνονται στα πλαίσια αντίστοιχης κανονιστικής εξουσίας που τους έχει παρασχεθεί από το νόμο. Αντιθέτως, η κανονιστική αρμοδιότητα επί του ζητήματος αυτού ανήκει, κατά τα προεκτεθέντα, στο ίδιο το Κράτος. Το δε «κατώτατον όριον της ισχυούσης οδοντιατρικής αμοιβής» και το «εγκεκριμένον τιμολόγιον», για τα οποία γίνεται λόγος στα άρθρα 6 και 14 του Δεοντολογικού Κανονισμού Οδοντιάτρων, προϋποθέτουν την έγκυρη θέσπιση, με άλλες διατάξεις, τέτοιου ορίου ή τιμολογίου· και τέτοια εν προκειμένω είναι αυτά που προσδιορίζονται, κατά τ' ανωτέρω, από την κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση με τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων των άρθρων 28, 29 και 30 του αν. ν. 1565/1939 και με τη διαδικασία που προβλέπεται στις διατάξεις αυτές. Δεν θα ήταν, άλλωστε, δυνατόν ο δεοντολογικός κανονισμός να περιέχει διατάξεις αντικείμενες στις εν λόγω διατάξεις του ως άνω νόμου, διότι υπό την εκδοχή αυτή οι διατάξεις του κανονισμού θα ήταν ανίσχυρες ως τεθείσες καθ' υπέρβαση της εξουσιοδοτικής διατάξεως (βλ. ΣτΕ 1936/1951). Αποφάσεις, συνεπώς, των οδοντιατρικών συλλόγων περί καθορισμού κατωτάτων ορίων αμοιβών δεν διαφεύγουν από το πεδίο των κανόνων του ανταγωνισμού εκ μόνου του λόγου ότι χαρακτηρίζονται από

τους ως άνω συλλόγους ως «δεοντολογικοί κανόνες» (πρβλ. ΣτΕ 4356/1980, 1045/1982). Οι αποφάσεις αυτές, κατά τα εκτιθέμενα στην ένατη σκέψη, συνιστούν αποφάσεις «ενώσεων επιχειρήσεων» που έχουν ως συνέπεια τον περιορισμό του ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, αντίκεινται στο άρθρο 1 του ν. 703/1977. Εφ' όσον δε οι οδοντιατρικοί σύλλογοι, στα πλαίσια λήψεως αυτών των αποφάσεων δεν ενεργούν ως φορείς δημόσιας εξουσίας, γιατί, όπως αναφέρθηκε, τέτοια εξουσία δεν τους έχει ανατεθεί, δεν τίθεται, περαιτέρω, ζήτημα αναζητήσεως κριτηρίων δημοσίου συμφέροντος, το οποίο θα ετίθετο, κατά τα εκτεθέντα επίσης στη σκέψη 9, μόνο εάν υπήρχε διάταξη νόμου με βάση την οποία θα ήταν καθοριστέα από τους οδοντιατρικούς συλλόγους τα κατώτατα όρια αμοιβών και η οποία κατά τα προαναφερθέντα δεν υπάρχει. Εν όψει τούτου, άλλωστε, τα μέλη των οδοντιατρικών συλλόγων δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ούτε ως ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες, σύμφωνα με την ίδια ως άνω σκέψη.

13. Επειδή, εξ άλλου, από τη διάταξη του άρθρου 21 παρ. 3 του Συντάγματος απορρέει μεν υποχρέωση του Κράτους να μεριμνά για την προστασία της υγείας των πολιτών (ΣτΕ 400/1986, Ολομ.), δεν απαγορεύεται όμως η παροχή υπηρεσιών υγείας από ιδιωτικούς φορείς (ΣτΕ 1374/1997). Και ναι μεν, από την ίδια διάταξη, σε συνδυασμό με τα άρθρα 5 παρ. 1 και 106 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος, συνάγεται ότι επιτρέπεται ρυθμιστική παρέμβαση του Κράτους στη σχετική επιχειρηματική δραστηριότητα, προς το σκοπό της προστασίας της υγείας και υπό τους όρους της αρχής της αναλογικότητας, καθώς και η δημιουργία δημόσιου τομέα υγείας (βλ. και ν. 1397/1983 περί «Εθνικού Συστήματος Υγείας», Α'143), ο τομέας όμως αυτός, σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, συνυπάρχει με τον ιδιωτικό· οι δε παρέχουσες υπηρεσίες υγείας ιδιωτικές επιχειρήσεις λειτουργούν κατά τους κανόνες της αγοράς και υπόκεινται στις πιο πάνω διατάξεις περί ανταγωνισμού, οι οποίες αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών και στη βελτίωση της

ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών.

14. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση εκτίθενται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: Η Επιτροπή Ανταγωνισμού με την ένδικη απόφαση διαπίστωσε κατόπιν αυτεπαγγέλτου ελέγχου ότι α) οι ελεγχθέντες Οδοντιατρικοί Σύλλογοι Αττικής, Πειραιώς, Αχαΐας, Ηρακλείου, Θεσσαλονίκης, Μαγνησίας και Σερρών, «οι οποίοι συνιστούν ενώσεις επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 703/1977, όπως ισχύει, με τις αποφάσεις που λαμβάνουν σε τακτική βάση και με τις οποίες προσδιορίζουν (αυξάνουν τα) κατώτατα όρια αμοιβής για τις οδοντιατρικές πράξεις και υπηρεσίες των μελών τους, στοχεύουν και επιτυγχάνουν να περιορίσουν τον ανταγωνισμό στην οικεία αγορά παροχής οδοντιατρικών υπηρεσιών και ως εκ τούτου παραβαίνουν τις διατάξεις του προαναφερθέντος άρθρου» και β) η ελεγχθείσα επίσης Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία, «η οποία αποτελεί, κατά το ν. 1026/1980, το κεντρικό συντονιστικό όργανο και την εποπτεύουσα οργάνωση όλων των οδοντιάτρων και των οδοντιατρικών συλλόγων της Χώρας και η οποία συνιστά, επίσης, ένωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 703/1977, όπως ισχύει, συνεπικουρώντας και κατευθύνοντας τούς κατά τόπους οδοντιατρικούς συλλόγους της Χώρας στις αποφάσεις που λαμβάνουν σε τακτική βάση και με τις οποίες προσδιορίζουν (αυξάνουν τα) κατώτατα όρια αμοιβής για τις οδοντιατρικές πράξεις και υπηρεσίες των μελών τους, στοχεύει και επιτυγχάνει να περιορίσει τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά παροχής οδοντιατρικών υπηρεσιών και ως εκ τούτου παραβαίνει τις διατάξεις του ανωτέρω άρθρου.». Στη συνέχεια, βάσει των διατάξεων του άρθρου 9 του ν. 703/1977 (ανωτ. σκέψη 7), η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρέωσε με την απόφασή της τις εν λόγω ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την προαναφερόμενη παράβαση και να παραλείψουν αυτή στο μέλλον, προς τούτο δε υποχρέωσε, ειδικότερα, τους πιο πάνω οδοντιατρικούς συλλόγους να ενημερώσουν εγγράφως τα μέλη τους (μέσα σε ορισμένη

προθεσμία) για την εν λόγω απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, να διαγράψουν από τις ιστοσελίδες τους τους σχετικούς πίνακες κατωτάτων ορίων αμοιβών, καθώς και κάθε κείμενο που αφορά θέματα ρύθμισης της τιμολογιακής πολιτικής των μελών τους σε συλλογικό επίπεδο, και να αποσύρουν και ακυρώσουν κάθε έντυπο υλικό που διαθέτουν και αναφέρεται στις ανωτέρω κριθείσες παράνομες αποφάσεις τους. Εξ άλλου, επειδή από τα στοιχεία που προέκυψαν από τον έλεγχο πιθανολογήθηκε ότι όλοι οι οδοντιατρικοί σύλλογοι ελάμβαναν αντίστοιχες προς τις ανωτέρω αποφάσεις περί καθορισμού κατωτάτων ορίων αμοιβών των μελών τους, η Επιτροπή, με την ίδια απόφασή της, υποχρέωσε την Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία, υπό την ανωτέρω ιδιότητά της ως κεντρικού εποπτεύοντος και συντονιστικού οργάνου, να προβεί σε σχετικές ενημερώσεις και προς τους λοιπούς (πλην των ανωτέρω αναφερομένων) οδοντιατρικούς συλλόγους της χώρας. Τέλος, με την ένδικη απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απειλήθηκαν οι ανωτέρω ενώσεις επιχειρήσεων με επιβολή χρηματικής ποινής ποσού 3.000,00 ευρώ σε κάθε μία, για κάθε ημέρα καθυστέρησης συμμόρφωσης προς την απόφαση αυτή.

15. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι εσφαλμένα το διοικητικό εφετείο απέρριψε ισχυρισμό του αναιρεσείοντος συλλόγου κατά τον οποίο η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν είχε αρμοδιότητα επί της παρούσης υποθέσεως για το λόγο ότι οι υπηρεσίες υγείας δεν υπάγονται στους κανόνες του ανταγωνισμού· κι αυτό, κατά τον αναιρεσείοντα, τόσο γιατί οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να καθορίζονται όχι από την ενεργό ζήτηση αλλά μέσω ενός εθνικού συστήματος υγείας και ασφάλισης, όσο και γιατί ο τομέας της υγείας εξαιρείται, λόγω των ιδιοτεροτήτων του, από το πεδίο εφαρμογής της 2006/123/EK Οδηγίας για τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά. Σύμφωνα όμως με τα εκτεθέντα στις σκέψεις 12 και 13, η ιδιαιτερότητα, πράγματι, των υπηρεσιών υγείας από την άποψη της αυξημένης, κατά το Σύνταγμα, μέριμνας του Κράτους γι αυτές και,

συνακόλουθα, η κρατική παρέμβαση για τον καθορισμό των ιατρικών και οδοντιατρικών αμοιβών κατά το άρθρο 29 του αν.ν. 1565/1939, καθώς και η καθιέρωση εθνικού συστήματος υγείας κατά το ν. 1397/1983, δεν αναιρούν την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού, κατά την παροχή οδοντιατρικών υπηρεσιών από οδοντιάτρους ελεύθερους επαγγελματίες· η δε Επιτροπή Ανταγωνισμού επελήφθη εν προκειμένω και εφήρμοσε τις διατάξεις περί ανταγωνισμού εν όψει καθορισμού οδοντιατρικών αμοιβών που έλαβε χώραν όχι κατά την κρατική ως άνω, νομοθετημένη διαδικασία, αλλ' «εν τοις πράγμασι» από τους οδοντιατρικούς συλλόγους. Εξ άλλου, η πιο πάνω Οδηγία 2006/123/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12.12.2006 σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (EL L 376/36 της 27.12.2006), δεν έχει, πάντως, ως αντικείμενο τους κανόνες περί ανταγωνισμού και δεν αποκλείει την εφαρμογή τους στις υπηρεσίες που εξαιρούνται από το πεδίο της δικής της εφαρμογής. Επομένως, τα περί του αντιθέτου ως άνω προβαλλόμενα είναι αβάσιμα και απορριπτέα.

16. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται περαιτέρω ότι, αντίθετα με όσα εσφαλμένα δέχθηκε το διοικητικό εφετείο, ο αναιρεσείων Οδοντιατρικός Σύλλογος δεν αποτελεί «ένωση επιχειρήσεων» κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 703/1977. Και τούτο, διότι, ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, ασκεί δημόσια εξουσία, επιδιώκοντας μόνον τους δημόσιους σκοπούς που προβλέπονται στο ανωτέρω άρθρο 3 του ν. 1026/1980 και λαμβάνοντας τις αποφάσεις του με κριτήρια δημοσίου συμφέροντος. Και ο λόγος όμως αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Διότι, κατά τα εκτεθέντα σε προηγούμενες σκέψεις (9 – 12), νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, όπως ο αναιρεσείων οδοντιατρικός σύλλογος, ανεξάρτητα από το εάν, παράλληλα με τα επαγγελματικά συμφέροντα των μελών τους, επιδιώκουν και δημόσιους σκοπούς, ασκώντας, κατά τούτο, δημόσια εξουσία, αποτελούν, πάντως, «ενώσεις επιχειρήσεων» κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 703/1977, και

παραβιάζουν την εν λόγω διάταξη, εφ' όσον, όπως εν προκειμένω, οι συγκεκριμένες ενέργειές τους, που έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, δεν γίνονται βάσει εξουσιοδοτικής διατάξεως, με την οποία να τους έχουν ανατεθεί αντίστοιχες αρμοδιότητες με καθορισμό κριτηρίων δημοσίου συμφέροντος.

17. Επειδή, κατά την έννοια της ίδιας ως άνω διατάξεως του άρθρου 1 του ν. 703/1977, ερμηνευόμενης υπό το φως του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, αποτελεί απόφαση ένωσης επιχειρήσεων οποιαδήποτε έκφραση βουλήσεως αποσκοπεί στην ευθυγράμμιση της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων ως προς το ύψος των αμοιβών τους, ανεξάρτητα από τη νομική δεσμευτικότητα της μορφής της (οδηγία, σύσταση κλπ), καθ' όσον και οι συνιστώμενες τιμές διευκολύνουν τους παρόχους υπηρεσιών να προβλέπουν την πολιτική τιμών των ανταγωνιστών τους και να συντονίζουν ανάλογα τις τιμές των υπηρεσιών τους (βλ. και αποφάσεις Δ.Ε.Κ. της 27.1.1987 στην υπόθεση C-45/85 και Δ.Ε.Κ της 17.10.1972 στην υπόθεση C-8/72). Εν προκειμένω, το διοικητικό εφετείο, αφού έλαβε υπ' όψη του ότι ο αναιρεσείων Οδοντιατρικός Σύλλογος «σε αντίθεση με άλλους συλλόγους, δεν αναφέρεται στα έγγραφά του σε κατώτερες "επιτρεπτές" αμοιβές, τονίζει μάλιστα στο σχετικό έγγραφο που απέστειλε στα μέλη του ότι "αποτελεί ηθική υποχρέωση η τήρηση του τιμολογίου έναντι των συναδέλφων και του εαυτού μας [...]»», απέρριψε ως αβάσιμο τον ισχυρισμό που είχε προβληθεί με την προσφυγή, σύμφωνα με τον οποίο δεν υπήρξε από τη δράση του αναιρεσείοντος εξαναγκασμός προς συμμόρφωση των μελών του και επομένως δεν συνέτρεξαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 του ν. 703/1977. Η κρίση αυτή είναι, εν όψει των ανωτέρω εκτιθεμένων, νόμιμη, ανεξαρτήτως των επί μέρους αιτιολογιών της, τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την κρινόμενη αίτηση είναι αβάσιμα και απορριπτέα.

18. Επειδή, κατόπιν αυτών, και καθώς δεν προβάλλεται άλλος λόγος αναιρέσεως, η κρινόμενη αίτηση πρέπει ν' απορριφθεί στο σύνολό

της.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την αίτηση.

Επιβάλλει στους αναιρεσείοντες τη δικαστική δαπάνη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία ανέρχεται σε 920 ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 27 Ιανουαρίου 2014

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος

Η Γραμματέας

— N. Ρόζος

M. Παπασαράντη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 21ης Ιανουαρίου 2015.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Σωτ. Αλ. Ρίζος

M. Παπασαράντη —

